Tampereen yliopisto

Joukko-oppi
Harjoitus 4 (18. 9.)
Syksy 2023

1. Olkoon

$$S = \Big\{ \big(\{\emptyset, \{\emptyset\}\}, \emptyset\big),\ \big(\emptyset, \{\emptyset\}\big) \Big\}.$$

Onko S relaatio? Onko S kuvaus? Laske seuraavat joukot:

a) $S(\emptyset)$	b) $S[\emptyset]$	c) $S[\{\emptyset\}]$
d) $S[\{\emptyset, \{\emptyset\}\}]$	e) S^{-1}	f) $S \circ S$
g) $S{\restriction}\emptyset$	h) $S{\restriction}\{\emptyset, \{\emptyset\}\}$	i) $\bigcup\bigcup S$.

2. Osoita, että relaatio R on symmetrinen ja transitiivinen, jos ja vain jos $R = R^{-1} \circ R$.

3. Olkoot A ja B joukkoja sekä R ja S relaatioita. Todista seuraavat väitteet:

a) Jos $A \subseteq B$, niin $R[A] \subseteq R[B]$.
b) $(R \circ S)[A] = R[S[A]]$.
c) $R{\restriction}(A \cup B) = (R{\restriction}A) \cup (R{\restriction}B)$.

4. Olkoon f kuvaus. Osoita, että

a) $f \circ f^{-1}$ on aina kuvaus ja jopa injektio
mutta
b) $f^{-1} \circ f$ on injektio, jos ja vain jos $f^{-1} \circ f$ on kuvaus, jos ja vain jos f on injektio.
Esitä näiden havaintojen perusteella esimerkki kuvauksesta f, jolle
c) $f \circ f^{-1} \neq f^{-1} \circ f$.

5. Todista, ettei ole olemassa joukkoa, joka koostuisi täsmälleen pareista (x, y), missä $x \in y$, ts.

$$\{\, (x, y) \mid x \in y \,\}$$

ei ole joukko.

6. Osoita, että seuraava väite on ekvivalentti valinta-aksiooman kanssa aksioomajärjestelmän ZF suhteen:

Jokaisella joukolla $\mathcal{A}$ on olemassa funktio F, jolle $\mathrm{dom}(F) = \bigcup \mathcal{A}$ ja jokaisella $x \in \bigcup \mathcal{A}$ pätee $x \in F(x) \in \mathcal{A}$.